

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

UKA2023/155
8. novembari 2023
Kristian Jeremiassen

Sulisinnaagaluarlutik sulinngitsut pisortaniit pisartagaqassagunik sulinnginnerup nalaani inuiaqatigiinnut ikiuuttussatut pisussaaffilersinnaanerigut apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiasatut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Aqqalu C. Jeremiassen, Atassut)

Oqaaseqaat:

Apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq Inuit Ataqatigiit soqutigalugu eqqartortarsimavaat maani Inatsisartut ataatsimiittarfiani, Inuit Ataqatigiit nuannaarutigalugu maluginiarparput suliffissaaleqineq ataatsimoorullugu maani akiorneqarnera ingerlanneqartoq, taamaattumik suliffissaaleqisut maanna ikittuararsuannngorsimapput inuttussuserput aallaavigalugu.

Assaat sulisinnaasut tamaasa atorfissaqartippagut, ineriartorneq ingerlavoq, siunissamilu unammillernartut ornippagut inuiaqatigiittut ataatsimoorfigalugit iliuuseqarfissagut, maannakkullu iliuuseqarfingileriikkagut mittarfissuit piariileralluttuinnarneranni kingunissai inuiaqatigiinnut sunniutai annertussammata piareersarfingivangut takorniariaqarnikkut allatigullu.

Ukiuni kingullerni Majoriaq aqutigalugu pinginnaangorsarnerit sulilersinnaanermut aqutissiuunneqarnerit pikkorissarnerillu ingerlanneqartarsimapput, maannakkullu ingerlanneqartarlutik inuit pinginnaangorsartussat suliffeqarnerullu silarsuaanut ingerlaqqittussat ajunngittumik aqutissiuunneqartarsimapput iluatsittumik immaqalu aamma iluatsinngittumik ,taamaattorli periarfissaqartarsimapput periarfissaqarlutillu pikkorissarnernut assingiinngitsunut.

Apeqquteqaat aallaavigalugu saqqummiussisiup Aqqalu C, Jeremiassen-ip Atassummeersup oqaatigivaa ukiut 50-it missaani nunarput saamerliunerusunik aqunneqarnerani inuiaqatigiit utaqqiinnartunngorsimasut isumalluuteqarpallaalersimasullu, ila ukiuni taakkunani saamerliit peqataasarsimapput Naalakkersuisuni.

Inuiaqatingiinni politikkikkut illuatungeriinnerup inuiaqatingiit sunnertarpaat, tamanna aamma isinginiarneqartariaqartoq isumaqarpunga. Oqallisissiamik saqqummiussisup saamerliit talerperliillu assortuunnissaannik oqallissaarusiaani qitiutissanngilarput, Inuit Ataqatigiinniillu

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

suleqatingiiffingisinnaasangut siunissamilu ineriartornermut suut aqquitit atussaneringut oqalliseqataassalluta ujartuissaangut.

Ukiaq manna inatsisissamik suliffissarsiortunut ikiorsiissutit aammalu pisortanit ikiorsiissutit pillugit inatsisit, 1. Januar 2024 atuutilertussaq oqaluuserisatta ilangivaat, taanna aqqutigalugu suliffissarsiortarneq pittaassumik ingerlaqqinnissaanut tunngavissiissaaq, maannakkullu pisussaaffiliinissaq eqqarsaatigalugu kikkut tamarmik assingiimmik taama pineqarsinnaangillat, inuiaqatingiinnilu assinginnngisitsinermik pilersitsissaaq suliffissarsiortunik sulileraannarnik peqarpugut, aammali kaammattoqqaarlugit sulilersittariaqartunik majoriaq isumaginnittoqarfik aqqutigalugu sullinneqarariaqartunik.

Inuit Ataqatigiit pingaartitatta ilagivaat suliffinnik ataavartunik peqartuarnissaa nunap aningaasaqarnera aamma eqqarsaatigalugu, suliffeqartussallu sulinnarsinnaanerit iluatinnartuuvoq, isumaginninnikkut ikiorsiissutit annikinnerpaatikummallugit imminillu pilersorneq pingaarnepaajuarnissaaq sulissutingiuaratsigu.

Inuusuttut suliffeqarnerup silarsuaani appakaatiaartarnissaat pingaaruteqartuusoq Inuit Ataqatigiit ilisimavarput, taamaammat inuiaqatingiinni nammaqataanerit aallaqaataaniilli misingitinneqarnissaa pingaaruteqartuaannarpoq, inuiaqatingiinni aningaarsiutitta annersaat tikikkusupparput, inuusuttunnguit meeqqat atuarfianiit anisut aalisartunngorumasut aalisartunngorsinnaangillat, 18-29-llu akornanni ukioqqaartariaqaramik tamanna suliffinnut allanut siammassanngittoq inuit Ataqatigiit kissaatinginarteqaat, mannalugu iluatsillugu inuusuttut aalisartunngorusuttut periarfissaqarnissaat naalakkersuisunut kissaaterput apuuteqqikkusupparput ukiuliisimaneq peeqqullugu, ukiummi apeqqutaasariaqanngillat ukioqqortunerit periarfissaqartariaqarput aamma.

Avataaniit suliarortut amerliartorput, naalangaaffeqatinginnngisangut 1800-it nunatsinnut suliarortimasut pallippaat, thailand-imiut filipinerit allallu tikissimasut, taamaattorli suli suliffissaaleqisoqarpoq, naak suliffissaaleqisoqaralualuta nunatta avataaniit tikittoqartuarpoq, ataqatingiinnngillat suliffissaaleqisoqartoq avataaniillu tikisitsilluta. Aap avataaniit tikittut tikilluaqqussuanguk sulisussanik amingarseqqavungut, suliffissarsiortoqarpoq suliffissarsiortut akornanni suliassaqarpugut, upperivarpullu suliffissarsiortarnermut inatsit 1 januar 2024 atuutilertussaq.

Naggasiullungulu aningaasanut inatsit partiit isumaqatingiissutaanni inuusuttut suliffissarsiunngittut sulinnngittullu pillugit piaartumik isumaqatingiissummi iliuuseqarnissaaq siunniunneqartut isumatusaarnertut Inuit Ataqatigiit

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

isigigatsigu, taamaalilluta inuusuttut aallaqqaataaniilli suliffeqarnermut
ikorfartuisut ilangissangaat Inuit Ataqatigiit isumaqaratta.

Taakkuupput apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiami oqaatingerusutagut.